

Asia C-365/23[Arce]ⁱ

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

9.6.2023

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Augstākā tiesa (Senāts) (ylin tuomioistuin, Latvia)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

7.6.2023

Valittaja ja ensimmäisen oikeusasteen kantaja:

SIA A

Kassaatiomenettelyn muut osapuolet ja ensimmäisen oikeusasteen vastaajat:

C

D

E

[– –]

Civillietu departaments (siviiliasioita käsittelevä jaosto)

Latvijas Republikas Senāts (Latvian tasavallan ylin tuomioistuin)

VÄLIPÄÄTÖS

Riika, 7.6.2023

Senāts [– –] [ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen kokoonpano]

on tutkinut kirjallisessa menettelyssä kysymyksen ennakkoratkaisupyyntön mahdollisesta esittämisestä Euroopan unionin tuomioistuimelle siviilioikeudellisessa asiassa, jossa tutkitaan kanne, jonka SIA A -niminen yhtiö

ⁱ Nyt käsiteltävän asian nimitiedot ovat fiktiivisiä. Ne eivät vastaa oikeudenkäynnin minkään asianosaisen nimiä.

on nostanut luonnollisia henkilöitä C, D ja E vastaan ja jossa se vaatii maksamaan korvauksen, josta määrätään valmennuksen ja uran tukemiseen tietyssä urheilulajissa liittyvien palvelujen suorittamisesta tehdyssä sopimuksessa ja jossa on aloitettu kassaatiomenettely SIA A:n Rīgas apgabaltiesan (Riian alueellinen tuomioistuin) 22.1.2021 antamasta tuomiosta tekemän kassaatiovalituksen perusteella.

Pääasian kohde ja merkitykselliset tosiseikat

- 1 Yhtäältä SIA A -niminen yhtiö sekä toisaalta C ja hänen vanhempansa D ja E tekivät 14.1.2009 valmennuksen ja uran tukemiseen tietyssä urheilulajissa koskevan palvelusopimuksen (jäljempänä sopimus), jonka tarkoituksena oli saavuttaa haluttu tulos eli tarjota C:lle menestyksenkäs ura ammattilaisurheilijana. Sopimus tehtiin 15 vuodeksi eli 14.1.2024 saakka. Sopimuksessa määrättiin, että SIA A suorittaisi nuorelle urheilijalle erilaisia palveluja (valmennus ja harjoittelu, lääkäripalvelut ja urheilupsykologia, ammattilaisuuteen valmistavat toimenpiteet (urasuunnitelman laatiminen, soveltaminen ja seuranta, sopimusten tekeminen urheilijan ja urheiluseurojen välillä), markkinointi, oikeudelliset palvelut, kirjanpito), joista urheilija maksaisi korvauksen, jonka suuruus olisi 10 prosenttia hänen tuloistaan sopimuksen voimassaoloaikana.

Sopimuksen tekemispäivänä C oli 17-vuotias, eikä hän ollut ammattilaisurheilija.

- 2 SIA A nosti 29.6.2020 kanteen C:tä, D:tä ja E:tä vastaan periäkseen sopimuksen mukaisen korvauksen. Kannekirjelmässä esitettiin seuraavaa:

[2.1.] Kantaja on liikeyritys, joka on perustettu kehittämään Latviassa tiettyä urheilulajia ja valmentamaan sen pelaajia. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi kantaja tarjosi urheilijoille yhdistettyjä palveluja, jotta nämä voisivat kehittyä ammattilaisurheilijoiksi ja kehittää uraansa tekemällä sopimuksia, joissa määrättiin tulevasta maksuvelvollisuudesta, jos urheilijat ansaitsisivat vähintään 1 500 euroa kuukaudessa.

[2.2.] Kantaja suoritti sopimuksen täytäntöönpanemiseksi C:lle vuosina 2009 ja 2010 valmennuksen ja uran tukemiseen liittyviä palveluja, jotka mainittiin sopimuksen liitteessä. Osaa tarjotuista palveluista C ei käyttänyt, mutta osaa hän käytti, mukaan lukien esimerkiksi yksityiset ja joukkueessa suoritettut harjoitukset erityisen pätevien erityisosaajien johdolla. Palvelujen suorittaminen edellytti kantajalta taloudellisten resurssien sijoittamista, kun C puolestaan sitoutui sopimusehdon 6.1 perusteella maksamaan kantajalle 10 prosentin korvauksen Latviassa sovellettavine arvonlisäveroineen kaikista nettotuloista, joita hän saisi kyseisen urheilulajin harjoittamisesta, mainonnasta, markkinoinnista ja esiintymisistä viestintävälineissä.

[2.3.] Kantaja noudatti velvoitteita, joita sille kuului sopimuksen nojalla, kun vastaajat puolestaan jättivät sopimusehtoja noudattamatta eivätkä maksaneet sopimuksen mukaista korvausta suoritetuista palveluista. Koska C:n tulot kyseisen lajin urheiluseurojen kanssa tehdyistä sopimuksista olivat 16 637 779,90 euroa,

vastaajien pitää suorittaa kantajalle 10 prosenttia tehtyjen sopimusten arvosta eli yhteensä 1 663 777,99 euroa.

- 3 Ensimmäisen asteen tuomioistuin ja valituksen käsitellyt tuomioistuin hylkäsivät sen vaatimukset.

Kantaja teki kassaatiovalituksen. Riitauttaessaan valituksen käsitelleen tuomioistuimen tuomion, jolla hylättiin sen kanne sillä perusteella, että sopimus ei ollut kuluttajien oikeuksien suojelua koskevien säännösten mukainen, [kantaja, joka on nyt] kassaatioasian valittaja väittää, että sopimus kuuluu ”lupaavien” urheilijoiden sopimuksiin, joihin ei sen mielestä sovelleta kuluttajien oikeuksien suojelua koskevia säännöksiä. Valituskirjelmässä todetaan niin ikään, on välttämätöntä esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö unionin oikeuden tulkintakysymyksistä, jotka ovat moniselitteisiä ja joista asian ratkaisu riippuu.

Asian kannalta merkitykselliset kansallisen lainsäädännön ja unionin lainsäädännön säännökset

- 4 Euroopan unionin lainsäädäntö:

Euroopan unionin perusoikeuskirja: 17 artiklan 1 kohta ja 24 artiklan 2 kohta.

Kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annettu direktiivi 93/13/ETY (jäljempänä direktiivi 93/13): 1 artiklan 1 kohta, 2 artiklan b ja c alakohta, 4 artiklan 2 kohta, 3 artiklan 1 kohta, 5 artikla, 6 artiklan 1 kohta, 8 artikla ja 8 a artikla.

- 5 Latvian lainsäädännön merkitykselliset säännökset:

[5.1] Siviililaki (Civillikums, <https://likumi.lv/ta/id/225418-civillikums>):

186. Vanhemmat edustavat lapsiaan yhdessä näiden henkilökohtaisia suhteita ja varallisuussuhteita koskevissa asioissa (yhteisedustus). [– –]

223. Isä ja äiti ovat alaikäisten lastensa luonnollisia holhoojia lapsen huollon osalta.

293. Holhooja voi tehdä alaikäistä koskevissa asioissa tämän edun mukaisesti kaikenlaisia sopimuksia sekä hyväksyä ja suorittaa maksuja. Kaikki nämä toimet sitovat alaikäistä sillä edellytyksellä, että holhooja on toiminut vilpittömässä mielessä ja pysynyt hyvän taloushallinnon mukaisissa rajoissa, tämän sitomatta kuitenkaan alaikäistä sitä ajankohtaa pidempään, jona tämä saavuttaa täysi-ikäisyyden, ellei siihen ole erityistä tarvetta.

1408. Alaikäiset eivät ole oikeustoimikelpoisia.

[5.2] Kuluttajien oikeuksien suojelusta annettu laki (Patērētāju tiesību aizsardzības likums) (siinä muodossa kuin se oli voimassa sopimuksen

tekohetkellä; voimassa oleva versio ja aikaisempi versio ovat saatavilla verkkosivuilla <https://likumi.lv/doc.php?id=23309>):

1 § Tässä laissa käytetyt käsitteet

Tätä lakia sovellettaessa tarkoitetaan: [– –]

3) kuluttajalla: jokaista luonnollista henkilöä, joka ilmaisee haluavansa hankkia, hankkii tai voi hankkia tai käyttää tavaroita tai palveluja muussa kuin elinkeino- tai ammattitoiminnassa;

4) palvelujen tarjoajalla: jokaista henkilöä, joka harjoittaessaan elinkeino- tai ammattitoimintaansa suorittaa palvelun kuluttajalle; [– –]

6 § Kohtuuttomat sopimusehdot [– –]

2) Sopimusehdot on laadittava selkeästi ja ymmärrettävästi.

3) Sopimusehtoja, joista ei ole erikseen neuvoteltu osapuolten kesken, pidetään kohtuuttomina, jos ne hyvän tavan vaatimusten vastaisesti aiheuttavat kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille. [– –]

8) Valmistajan, myyjän tai palvelujen tarjoajan sekä kuluttajan välisen sopimuksen kohtuuttomat ehdot ovat pätemättömiä sopimuksen tekohetkestä lähtien, mutta sopimus pysyy voimassa, jos se voi olla olemassa ilman kohtuuttomia ehtoja. [– –]

[5.3] Kuluttajien oikeuksien suojelemisesta annettu laki (siinä muodossa kuin se tuli voimaan 1.7.2014):

6 § Kohtuuttomat sopimusehdot [– –]

2²) Tämän pykälän säännöksiä ei sovelleta sopimusehtoihin, joilla määritellään sopimuksen pääkohde ja jotka koskevat yhtäältä hinnan tai korvauksen ja toisaalta tavaran tai palvelun välistä vastaavuutta, jos nämä ehdot on laadittu selkeästi ja ymmärrettävästi. [– –]

Syyt, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on epävarma unionin oikeuden soveltamisesta ja tulkinnasta

6 Unionin tuomioistuin on tulkinnut käsitettä ”kuluttaja” useissa asioissa, mutta oikeuskäytännössä ei ole tähän mennessä käsitelty kuluttajien oikeuksien suojeluun liittyvien säännösten sovellettavuutta urheilun alalla.

7 Senätsin mielestä seuraavat seikat on otettava huomioon.

[7.1] Komission julkaisemassa urheilun valkoisessa kirjassa vahvistetaan, että urheilutoimintaan sovelletaan EU:n lainsäädäntöä. Kilpailulainsäädäntöä ja

sisämarkkinasäännöksiä sovelletaan urheiluun silloin, kun on kyse taloudellisesta toiminnasta. Urheilua koskevat myös muut merkittävät EU:n lainsäädännön osa-alueet kuten kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltäminen, unionin kansalaisuutta koskevat säännökset sekä sukupuolten tasa-arvo työelämässä. Urheiluun liittyy kuitenkin tiettyjä ominaispiirteitä, joita usein kutsutaan ”urheilun erityisluonteeksi”. Urheilun erityisluonne tunnustetaan edelleen vahvistetun oikeuskäytännön mukaisesti, mutta tuomioita ei voida tulkita siten, että urheiluun yleisesti ottaen ei tarvitsisi soveltaa EU:n lainsäädäntöä (ks. komission 11.7.2007 julkaisema urheilun valkoinen kirja, COM(2007) 391, 4.1 kohta).

[7.2] Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan urheilutoiminta kuuluu unionin tavoitteiden perusteella unionin oikeuden soveltamisalaan siltä osin, kuin se on taloudellista toimintaa (ks. unionin tuomioistuimen tuomio 25.4.2013, *Asociația Accept*, C-81/12, EU:C:2013:275, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Edellä esitetyn perusteella unionin tuomioistuin on esimerkiksi arvioinut sitä, sopivatko ”pelaajalupausten” ryhmään kuuluvan urheilijan velvollisuus allekirjoittaa ensimmäinen sopimuksensa ammattilaispelaajana kasvattajaseuran kanssa ja kyseiselle urheilijalle asetettu velvollisuus suorittaa korvausta tämän velvollisuuden laiminlyönnistä yhteen työntekijöiden vapaata liikkuvuutta Euroopan unionissa koskevan periaatteen kanssa (ks. tuomio 16.3.2010, *Olympique Lyonnais*, C-325/08, EU:C:2010:143, erityisesti 26 kohta), samoin kuin muita kysymyksiä urheilun alalla (ks. tuomio 25.4.2013, *Asociația Accept*, C-81/12, EU:C:2013:275, erityisesti 45 kohta, ja tuomio 18.7.2006, *Meca-Medina ja Majcen v. komissio*, C-519/04 P, EU:C:2006:492, erityisesti 42 kohta; ja tällä hetkellä vireillä oleva asia *Royal Antwerp Football Club*, C-680/21).

Unionin tuomioistuimen edellä mainitun urheiluoikeuden alaa koskevan oikeuskäytännön valossa ja sillä perusteella, että ei ole olemassa mitään erityissäännöstä, jolla jätettäisiin direktiivin 93/13 soveltamisalan ulkopuolelle urheilun alalla tehdyt sopimukset, joita voidaan kyseisen direktiivin säännösten nojalla pitää elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välillä tehtyinä sopimuksina, *Senāts* katsoo, että ei ole mitään syytä katsoa, että kyseisen direktiivin säännökset eivät olisi sovellettavissa sopimukseen, jossa osapuolina ovat urheiluseura taloudellisen toimintansa yhteydessä ja nuori urheilija, joka ei ole vielä aloittanut uraansa ammattilaisurheilijana. Se, että urheilun alalla on olemassa muutamia käytännön esimerkkejä, joissa kuluttajan oikeuksien suojelua koskevat säännökset eivät kata samankaltaisia sopimuksia, ei voi olla perusteena sille, että kuluttajilta evätään unionin oikeuteen perustuva suojeleminen.

Nyt käsiteltävässä asiassa ei kiisteta sitä, että nuori urheilija ei ollut sopimuksen tekohetkellä vielä aloittanut ammattilaisuraansa, eli yksikään kyseisistä urheiluseuroista ei ollut vielä tehnyt sopimusta hänen kanssaan.

[7.3] Se, että henkilö, joka on tehnyt palvelusopimuksen kuluttajana, ryhtyy myöhemmin ammattilaiseksi, edellyttää niin ikään lisäselvennystä. *Senātsin* mielestä nyt käsiteltävä asia poikkeaa perustavanlaatuisesti tapauksista, joita

tuomioistuinten toimivallan määrittämistä koskevien säännösten soveltamiseen liittyvä unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö koskee (ks. tuomio 10.12.2020, *Personal Exchange International*, C-774/19, EU:C:2020:1015, 40 ja 41 kohta, ja tuomio 25.1.2018, *Schrems*, C-498/16, EU:C:2018:37, 31, 38 ja 39 kohta). Se katsoo, että siltä osin kuin kyseessä on kuluttajien oikeuksien soveltamisala, on merkityksetöntä, että nuoren urheilijan toiminta sopimuksen kohteena olevalla alalla on muuttunut myöhemmin olennaisilta osin ammattitoiminnaksi, eikä tämä seikka voi sellaisenaan evätä palvelujen vastaanottajalta oikeutta vedota asemaansa ”kuluttajana”.

[7.4] Tarve esittää ennakkoratkaisukysymyksiä siitä, ovatko direktiivin 93/13 mukaiset kuluttajansuojaa koskevat vaatimukset sovellettavissa tällaisiin sopimuksiin, joita nuoret urheilijat ja urheiluseurat tekevät, on ilmeinen, kun otetaan myös unionin jäsenvaltioiden oikeuskäytännön väliset erot huomioon.

Senätsin käytettävissä olevien tietojen mukaan *Cour d’appel de Paris* (Pariisin ylioikeus, Ranska) totesi 23.5.2019 antamallaan tuomiolla, että koripallon pelaaja, joka oli tehnyt tulevana pelaajana urheiluagenttitoimiston kanssa palvelusopimuksen, jonka nojalla agenttitoimisto sitoutui neuvottelemaan urheiluseurojen kanssa urheilijan lukuun ja tekemään koripalloilijan sopimukset, minkä vastikkeeksi koripalloilija sitoutui maksamaan agenttitoimistolle tietyn summan, joka vastaa osuutta kyseisen yhteistyön perusteella tehtyjen sopimusten arvosta, toimi kuluttajana eikä ammatinharjoittajana (*Cour d’appel de Paris*, 2, 23-05-2019, nro 16/02277). *Oberlandesgericht München* (osavaltion ylioikeus, München, Saksa) katsoi puolestaan 7.11.2022 antamallaan tuomiolla riidassa, jossa olivat vastakkain nuori tennispelaaja ja urheiluagenttitoimisto ja jonka taustalla oli samankaltainen palvelusopimus, joka oli tehty kyseisen asian osapuolten välillä, että kyseiseen oikeussuhteeseen ei pitänyt soveltaa kuluttajansuojaa koskevia säännöksiä ([*Oberlandesgericht*] München, 07.11.2002 — 19 U 3238/02).

Edellä esitetyn valossa nyt käsiteltävässä asiassa esitettäviin ennakkoratkaisukysymyksiin annettava vastaus on erityisen tärkeä varmistamaan unionin oikeuden yhtenäisen tulkinnan (ks. unionin tuomioistuimen tuomio 6.10.2021, *Conorzio Italian Management ja Catania Multiservizi*, C-561/19, EU:C:2021:799, 49 kohta).

- 8 Nyt käsiteltävässä asiassa valituksen käsitellyt tuomioistuin piti kohtuuttomana sopimusehtoa, jonka nojalla nuoren urheilijan piti maksaa korvaus, joka oli suuruudeltaan 10 prosenttia hänen tuloistaan sopimuksen voimassaoloaikana (15 vuotta).

Senäts ilmoittaa, että kyseinen korvaus on tosiasiallisesti pääasiallinen vastasuoritus, jota palvelujen tarjoaja odottaa palvelujen vastaanottajalta.

Jotta kyettäisiin määrittämään unionin oikeussääntö, jota on sovellettava tähän kysymykseen, on määritettävä, sisältääkö kyseinen sopimusehto sopimuksen

pääkohteen määritelmän vai liittyykö se yhtäältä hinnan ja korvauksen sekä toisaalta palvelujen väliseen vastaavuuteen direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

Senāts kiinnittää huomiota siihen, että kuluttajien oikeuksien suojelusta annetun lain 6 §:n 2.² momentti, jolla direktiivin 93/13 edellä mainittu säännös otetaan osaksi kansallista oikeusjärjestystä, tuli voimaan sopimuksen tekemisen jälkeen.

[8.1] Riippumatta siitä, sisältääkö kyseinen sopimusehto sopimuksen pääkohteen määritelmän tai liittyykö se yhtäältä hinnan ja korvauksen sekä toisaalta palvelujen väliseen vastaavuuteen, Senāts haluaa selvittää, onko katsottava, että edellä mainittua sopimusehtoa ei ole laadittu direktiivin 93/13 5 artiklassa tarkoitetulla tavalla selvästi ja ymmärrettävästi ja että se aiheuttaa direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille.

Tässä yhteydessä tulee esiin lisäkysymys, jonka taustalla on tuomio Olympique Lyonnais, jossa unionin tuomioistuin totesi, että pelaajalupaus, joka koulutuksensa päättyessä allekirjoittaa ammattilaispelaajasopimuksen jossakin muussa jäsenvaltiossa toimivan seuran kanssa, voidaan velvoittaa maksamaan vahingonkorvausta, jonka määrä ei liity todellisiin koulutuskustannuksiin (ks. tuomio 16.3.2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:14, 50 kohta). Olisiko kansallisen tuomioistuimen tuomio direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdan vastainen, jos sillä alennettaisiin määrää, joka kuluttajaa voidaan vaatia maksamaan palvelujen tarjoajalle, vastaamaan todellisia kustannuksia, joita tälle on aiheutunut palvelujen suorittamisesta kuluttajalle sopimuksen nojalla? Vaikuttaa siltä, että on otettava niin ikään huomioon unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jossa on todettu, että mikäli kansallisen tuomioistuimen sallittaisiin muuttaa tällaisessa sopimuksessa olevien kohtuuttomien ehtojen sisältöä, olisi tämä omiaan haittaamaan direktiivin 93/13 7 artiklassa tarkoitetun pitkän aikavälin tavoitteen toteutumista (ks. unionin tuomioistuimen tuomio 27.1.2021, Dexia Nederland, C-229/19 ja C-289/19, EU:C:2021:68, 64 kohta).

[8.2] Jos kyseinen sopimusehto sisältää sopimuksen pääkohteen määritelmän tai koskee yhtäältä hinnan ja korvauksen ja toisaalta palvelujen välistä vastaavuutta, Senāts haluaa lisäksi selvittää, voidaanko kyseinen sopimuslauseke todeta kansallisen lainsäädännön perusteella kohtuuttomaksi, jos tuomioistuin katsoo, että korvauksen määrä on ilmeisessä epäsuhteessa palvelujen tarjoajan suoritukseen.

Tässä yhteydessä esitetään toinen kysymys, joka liittyy direktiivin 93/13 8 a artiklaan. Erityisesti kysytään, rajoittaako se, että Latvia on ilmoittanut Euroopan komissiolle siitä, että sen lainsäädännössä ei mennä pidemmälle kuin kyseisen direktiivin säännöksissä on vahvistettu vähimmäistasoksi, jollain tavoin tuomioistuinten toimivaltaa? Tiedot, joita Euroopan komissio on julkaissut ilmoituksista, joita jäsenvaltiot ovat tehneet direktiivin 8 a artiklan mukaisesti,

osoittavat, että jäsenvaltiot ovat joko ilmoittaneet, että kansallisessa lainsäädännössä ei vahvisteta säännöksiä, joilla mentäisiin pidemmälle kuin direktiivin säännöksissä on vahvistettu vähimmäistasoksi, tai ne ovat ilmoittaneet esimerkiksi, että kansallisessa lainsäädännössä vahvistetaan luettelo sopimusehdoista, joita pidetään kaikissa olosuhteissa kohtuuttomina, tai luettelo ehdoista, joita on pidettävä kohtuuttomina, ellei toisin osoiteta, tai on säädetty (direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohdan säännösten vastaisesti), että ehtojen kohtuuttomuuden arviointi ulottuu selkeästi ja ymmärrettävästi laadittuihin ehtoihin. Tämä vastaa direktiivin 93/13 8 a artiklan vaatimusta, jonka mukaan Euroopan komissiolle on ilmoitettava erityisesti säännöksistä, jotka koskevat sopimusehtojen arviointia tai sopimusehtojen luetteloita. Luettelo ei sisällä tietoja siitä, onko jokin jäsenvaltio laajentanut kuluttajan käsitteen määritelmää, eikä siihen sisälly Italian tekemää tällaista ilmoitusta siitä huolimatta, että italialainen tuomioistuin näyttää laajentaneen direktiivissä säädetyn suojan soveltamisalaa muihinkin yksikköihin kuin luonnollisiin henkilöihin (ks. unionin tuomioistuimen tuomio 2.4.2020, *Condominio di Milano, via Meda*, C-329/19, EU:C:2020:263, 35 kohta). Senätsin mielestä edellä esitetty osoittaa, että 8 a artiklan perusteella julkaistut jäsenvaltioiden ilmoitukset eivät voi olla ratkaisevia päätettäessä, onko jäsenvaltio laajentanut kuluttajan käsitteen määritelmää.

- 9 Direktiivin 93/13 säännösten soveltamista koskevassa unionin tuomioistuimen oikeudenkäytännössä ei ole tähän mennessä käsitelty sitä kysymystä, miten on arvioitava sitä, että kuluttaja on alaikäinen sopimuksen tekohetkellä. Alaikäiset eivät yleensä ole oikeustoimikelpoisia tekemään sopimuksia (lain säännöksissä annetaan heille lupa tehdä sopimuksia vain poikkeustapauksissa, esimerkiksi luovuttaa tavaroita, joista he voivat määrätä vapaasti, tai laissa säädettyissä tapauksissa työsuhteissa). Näin ollen on tutkittava, mitä merkitystä on sillä, että sopimuksella, jonka alaikäisen kuluttajan vanhemmat ovat tehneet hänen nimissään palvelujen tarjoajan kanssa, on huomattavia ja pitkäaikaisia vaikutuksia alaikäisen taloudelliseen tilanteeseen ja tämän seurauksena hänen omistusoikeuteensa (tällaisen sopimuksen tapauksessa olennaisilta osin koko hänen mahdollisen ammattilaisuransa keston ajan).

[9.1] Senäts katsoo, että kun otetaan huomioon lapsen oikeuksien suojeleminen, joka vahvistetaan Euroopan perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohdalla, on olennaisen tärkeää selvittää, miten tuomioistuinten pitäisi todellisuudessa varmistua siitä, että palvelujen tarjoajan ja sopimuksen tekohetkellä alaikäisen kuluttajan välillä tehty sopimus, jota siis koskevat direktiivin 93/13 vaatimukset, ei ole alaikäisen ensisijaisen edun vastainen.

Tuomioistuinten on lisäksi varmistettava, ettei tällaisella sopimuksella rajoiteta liikaa alaikäisen omistusoikeutta, jota suojellaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdalla.

[9.2] Jos sitä vastoin todetaan, että sopimus ei kuulu direktiivin 93/13 soveltamisalaan ja että se ei myöskään ole esteenä sille, että kansalliset tuomioistuimet soveltavat tällaisiin sopimuksiin kyseiseen direktiiviin sisältyviä

kuluttajien oikeuksien puolustukseen liittyviä säännöksiä, Senāts tiedustele, eikä pitäisi arvioida sitä, loukataanko sopimuksella edellä mainittuja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistettuja perusoikeuksia, kun otetaan huomioon, että urheilutoiminta sellaisenaan kuuluu unionin oikeuden soveltamisalaan (ks. tämän välipäätöksen 7.1 ja 7.2 kohta).

- 10 Edellä esitetyn perusteella Senāts katsoo, että sen on välttämättä käännyttävä unionin tuomioistuimen puoleen selvittääkseen, miten kuluttajasopimusten kohtuuttomia ehtoja koskevia säännöksiä on sovellettava.

Määräysosa

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan nojalla [— —] [viittaus kansallisiin prosessisääntöihin] Senāts

päättää

esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1) Kuuluuko urheilijan valmennuksen ja uran tukemiseen liittyvien palvelujen suorittamista koskeva sopimus, jonka osapuolina ovat yhtäältä elinkeinonharjoittaja, joka harjoittaa ammatillista toimintaansa urheilijoiden valmentamisen ja harjoittelun alalla, ja toisaalta vanhempinsa edustama alaikäinen, joka ei sopimuksen tekohetkellä työskennellyt ammattilaisena kyseisessä urheilulajissa, kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5.4.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY (jäljempänä direktiivi 93/13) soveltamisalaan?

2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko direktiivi 93/13 esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jossa tulkitaan lainsäädäntöä, jolla kyseinen direktiivi otetaan osaksi kansallista oikeusjärjestystä, siten, että siihen sisältyviä kuluttajan oikeuksia puolustavia säännöksiä sovelletaan myös tällaisiin sopimuksiin?

3) Mikäli ensimmäiseen tai toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voiko kansallinen tuomioistuin arvioida sopimusehdon kohtuuttomuutta direktiivin 93/13 3 artiklan nojalla, kun siinä määrätään, että nuori urheilija sitoutuu maksamaan sopimuksessa yksilöityjen urheilijan valmennuksen ja uran tukemiseen liittyvien palvelujen suorittamisesta korvauksen, jonka suuruus on 10 prosenttia tuloista, joita hän saa seuraavien 15 vuoden aikana, eikä katsoa, että kyseinen ehto kuuluu niihin, joiden kohtuuttomuutta ei arvioida direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohdan nojalla?

4) Mikäli kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko sopimusehto katsottava laaditun direktiivin 93/13 5 artiklassa tavalla selkeästi ja ymmärrettävästi, kun siinä määrätään, että nuori urheilija sitoutuu maksamaan sopimuksessa yksilöityjen urheilijan valmennuksen ja uran tukemiseen liittyvien palvelujen suorittamisesta korvauksen, jonka suuruus on 10 prosenttia tuloista,

joita hän saa seuraavien 15 vuoden aikana, kun otetaan huomioon, että nuorella urheilijalla ei ollut sopimuksentekohetkellä selkeitä tietoja suoritettavan palvelun arvosta eikä summasta, joka hänen pitäisi maksaa kyseisestä palvelusta, jotta hän olisi kyennyt niiden perusteella arvioimaan taloudellisia seurauksia, joita siitä voisi aiheutua hänelle?

5) Mikäli kolmanteen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko katsottava, että sopimusehto, jossa määrätään, että nuori urheilija sitoutuu maksamaan sopimuksessa yksilöityjen urheilijan valmennuksen ja uran tukemiseen liittyvien palvelujen suorittamisesta korvauksen, jonka suuruus on 10 prosenttia tuloista, joita hän saa seuraavien 15 vuoden aikana, on direktiivin 93/13 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ehto, joka aiheuttaa kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille, kun otetaan huomioon, että kyseisessä kohdassa ei sidota suoritettun palvelun arvoa kustannuksiin, joita siitä aiheutuu kuluttajalle?

6) Mikäli viidenteen kysymykseen vastataan myöntävästi, olisiko kansallisen tuomioistuimen tuomio direktiivin 93/13 6 artiklan 1 kohdan vastainen, jos sillä alennettaisiin määrää, joka kuluttajaa voidaan vaatia maksamaan palvelujen tarjoajalle, vastaamaan todellisia kustannuksia, joita tälle on aiheutunut palvelujen suorittamisesta kuluttajalle sopimuksen nojalla?

7) Mikäli kolmanteen kysymykseen vastataan kieltävästi ja mikäli sopimusehdon, jossa määrätään, että kuluttaja sitoutuu maksamaan sopimuksessa yksilöityjen urheilijan valmennuksen ja uran tukemiseen liittyvien palvelujen suorittamisesta korvauksen, jonka suuruus on 10 prosenttia tuloista, joita hän saa seuraavien 15 vuoden aikana, joita hän saa seuraavien 15 vuoden aikana, kohtuuttomuutta ei arvioida direktiivin 93/13 4 artiklan 2 kohdan nojalla, voidaanko kyseinen sopimuslauseke todeta kansallisen lainsäädännön perusteella kohtuuttomaksi, jos tuomioistuin katsoo, että korvauksen määrä on ilmeisessä epäsuhteessa palvelujen tarjoajan suoritukseen?

8) Mikäli seitsemänteen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko tiedot, joita jäsenvaltio on kyseisen direktiivin 8 a artiklan nojalla antanut Euroopan komissiolle jäsenvaltion kyseisen direktiivin 8 artiklan nojalla antamista säännöksistä otettava huomioon siinä tapauksessa, että kuluttajan kanssa tehtiin sopimus ennen kuin direktiivin 93/13 8 a artikla oli vielä tullut voimaan, ja, mikäli näin on, rajoittavatko kansallisten tuomioistuinten toimivaltaa tiedot, joita jäsenvaltio on antanut direktiivin 93/13 8 a artiklan nojalla, kun jäsenvaltio on ilmoittanut, että sen lainsäädännössä ei mennä pidemmälle kuin kyseisen direktiivin säännöksissä on vahvistettu vähimmäistasoksi?

9) Mikäli ensimmäiseen tai toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, mikä merkitys on sillä, että ajankohtana, jona kyseinen sopimus palvelujen suorittamisesta tehtiin 15 vuodeksi, nuori urheilija oli alaikäinen, ja että tästä syystä kyseisen sopimuksen tekivät hänen vanhempansa alaikäisen nimissä ja siinä vahvistettiin hänelle velvoite maksaa korvaus, jonka suuruus on 10

prosenttia kaikista tuloista, joita hän saisi seuraavien 15 vuoden aikana, Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdan valossa, kun sitä luetaan yhdessä kyseisen perusoikeuskirjan 24 artiklan kanssa, sovellettaessa lainsäädäntöä, jolla direktiivin 93/13 säännökset on otettu osaksi kansallista lainsäädäntöä?

10) Mikäli ensimmäiseen tai toiseen kysymyksen vastataan kieltävästi, onko alaikäisen nuoren urheilijan kanssa palvelujen suorittamisesta 15 vuodeksi tehty sopimus – jonka hänen vanhempansa ovat tehneet hänen nimissään – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17 artiklan 1 kohdassa, luettuna yhdessä kyseisen perusoikeuskirjan 24 artiklan 2 kohdan kanssa, vahvistettujen perusoikeuksien vastainen, kun siinä veloitetaan kyseinen alaikäinen maksamaan korvaus, jonka suuruus on 10 prosenttia kaikista tuloista, joita hän saa seuraavien 15 vuoden aikana, kun otetaan huomioon, että urheilutoiminta kuuluu unionin oikeuden soveltamisalaan?

Asian käsittelyä lykätään, kunnes Euroopan unionin tuomioistuin on antanut tuomionsa.

Tähän välipäätökseen ei voida hakea muutosta.

[--]

[allekirjoitukset]

TYÖASIAKIRJA